

Casus 'Maria', een veelzeggend citaat uit Nelleke Nicolai, *Vrouwenhulpverlening en psychiatrie* (5^e druk, p. 205-206).

Maria is als kind ernstig fysiek en seksueel mishandeld. Ze heeft ernstige klachten hieraan overgehouden zoals het horen van stemmen in haar hoofd die haar opdracht geven zichzelf te beschadigen, paniekaanvallen, lichamelijke klachten als heftige buik- en gewrichtspijn en een volledig gebrek aan zelfvertrouwen. Ze heeft al ettelijke behandelingen ondergaan in de psychiatrie er heeft ook al de nodige medicijnen gekregen. Door een aantal van die medicijnen (neuroleptica) heeft ze een chronische bewegingsonrust van haar kaak en mondspieren gekregen waardoor het lijkt alsof ze voortdurend kauwt (oro-buccale dyskinesie). Maria is wanhopig: ze wil niet meer en vraagt hulp bij zelfdoding bij een instantie. We praten samen vanuit het feit dat haar wens serieus te nemen is en we praten over haar fantasieën over doodgaan. Ik vraag haar: 'Stel dat je doodgaat, wat denk je dat er dan gebeurt?' Ze stelt zich een hemel voor waar ze haar moeder zal zien. Dan pas zal ze zich veilig en rustig voelen. Haar vader, die nog leeft, zou het bericht van haar dood koud laten en als ze dit vertelt, wordt ze boos en verdrietig. Ze zegt: 'Na alles wat die klootzak heeft aangedaan, zou hij nog winnen ook, omdat hij leeft en ik doodga.' Ze wordt op dat moment heel onrustig en angstig. Wanneer we dit gevoel onderzoeken, blijkt dat de woede op haar vader in conflict komt met de gedachten dat het allemaal haar eigen schuld is geweest. Volgens vader was zij 'een duivelsjong' en was het slaan en het misbruik 'haar verdiende loon'. Ik zeg: 'Dus als je doodgaat geef je hem in feite gelijk en doe je wat hij zegt.' Dat verbaast haar en we praten verder over het conflict tussen de woede jegens de dader en de 'verinnerlijkte dader', die in de vorm van stemmen haar zelfvernietiging opdraagt. Maria wordt steeds helderder tijdens het gesprek en ook steeds kwader. Het blijkt ook dat dit conflict nooit eerder besproken is in de diverse behandelingen. Het slot is dat ze besluit haar zelfdodingswens een jaar uit te stellen en in de tussentijd te onderzoeken hoe ze zichzelf lossen kan maken van het verinnerlijkte beeld van de achtervolger-dader in haar.